

ALGEMENE HANDLEIDING

NieuwsMakers Lespakket

1. INLEIDING

NieuwsMakers

NieuwsMakers is een lespakket voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Met behulp van het lespakket zullen de leerlingen - onder begeleiding van de leerkracht - zelf nieuws maken en deze publiceren in hun eigen online nieuwsmedium: de Nieuwstool. Met behulp van het lespakket maken de leerlingen niet alleen verschillende nieuwsitems, maar worden ze zich ook bewust van de verantwoordelijkheid van de journalistiek om mensen te informeren. Daarnaast leren zij - door analyses van zelf gevonden nieuwsuitingen - kritisch te kijken naar nieuwsmedia en krijgen ze meer vat op de betrouwbaarheid van bronnen.

Cultureel burgerschap

Cultureel burgerschap is diep verankerd in het NieuwsMakers lespakket. Dit burgerschap verwijst naar de manier waarop verschillende mensen in de samenleving anderen vanuit zijn of haar functie informeren over belangrijke zaken. De culturele burger zet andere burgers aan het denken. Denk aan een politicus, een activist voor een bepaald goed doel, een theatermaker die een maatschappelijk stuk maakt, een kunstenaar die een probleem via een schilderij laat zien en natuurlijk ook de journalist. De culturele burger houdt de 'gewone' burger een spiegel voor en biedt informatie waardoor hij een mening kan vormen over belangrijke onderwerpen of problemen in de samenleving.

Deze zelf opgelegde verplichting tot informeren is dan ook meteen het belangrijkste verschil met de 'gewone' burger. De gewone burger heeft natuurlijk ook verplichtingen: zoals zichzelf informeren over de maatschappij, zich houden aan de regels van het land, stemmen ten tijde van verkiezingen, goed zorgen voor zichzelf en de omgeving, maar de culturele burger heeft daar een extra verantwoordelijkheid bij. Dit is een erg belangrijke taak, waarvan de jonge nieuwsmakers zich bewust worden.

Burgerschap

Naast deze vorm van dit specifiek burgerschap, wordt er door de leerlingen die werken met het NieuwsMakers lespakket ook gewerkt aan andere domeinen van burgerschapsonderwijs. De kern van het burgerschapsonderwijs is dat de leerlingen betrokken raken bij hun omgeving. In de gemedialiseerde maatschappij waarin we tegenwoordig

leven zijn nieuwsmedia daarbij onmisbare bronnen. Zij berichten vanuit verschillende invalshoeken over nieuws dat zich dichtbij voltrekt, maar ook over landelijk nieuws. Het zelf maken van nieuws zorgt ervoor dat de leerlingen op een geheel eigen wijze betrokken raken bij hun omgeving. Onder het kopje Kerndoelen vindt u meer informatie over de specifieke domeinen binnen het burgerschapsonderwijs waar NieuwsMakers bij aansluit.

Mediawijsheid

Mediawijsheid is te definiëren als het geheel aan kennis en vaardigheden, dat nodig is om actief, bewust en kritisch te participeren in onze gemedialiseerde samenleving. Ook mediawijsheid is daarmee verankerd in het NieuwsMakers lespakket: door analyses van verschillende nieuwsitems leren leerlingen bewust te kijken naar mediaboodschappen. Door zelf nieuws te maken, ervaren ze hoe het mediaproces werkt en zijn ze beter in staat journalistieke boodschappen te doorgronden. Onder het kopje Kerndoelen vindt u meer informatie over de specifieke mediawijsheidcompetenties die ingebed zijn in het NieuwsMakers lespakket.

LesTV & Nieuws in de klas

Het lespakket NieuwsMakers is een digitaal lesproduct, samengesteld door LesTV en Nieuws in de klas. LesTV is een overzichtelijk internetportal met duizenden educatieve clips voor verschillende vakgebieden. De educlips zijn door een vakkundige redactie uiterst zorgvuldig samengesteld en afgestemd op de leerdoelen van de methodes. Nieuws in de klas helpt docenten in het primair en voortgezet onderwijs nieuwsmedia in hun lesprogramma te verwerken. Gebruikmakend van de Nieuwsservice werken zij met hun leerlingen aan taalvaardigheid, mediawijsheid en burgerschap.

Nieuwsservice

Een belangrijke ondersteuning bij dit lespakket is de Nieuwsservice van Nieuws in de klas. In veel van de lessen analyseren leerlingen verschillende nieuwsitems en met de Nieuwsservice heeft u makkelijk toegang tot diverse nieuwsmedia.

De Nieuwsservice is gemakkelijk en kosteloos aan te vragen. Maak eerst een account aan via www.nieuwsindeklas.nl/mijn-account en kies vervolgens van welke dienst u gebruik wilt maken.

1a. Bezorgdienst voor docenten

U kiest één of meerdere dag- of weekbladen die u graag zou ontvangen op uw school en vinkt deze aan op de site van de Nieuwsservice. Gedurende twee weken ontvangt u per dag kosteloos twee exemplaren van de gekozen

dagbladen op uw school. U kunt elke titel slechts één keer per half jaar aanvragen. U kunt ervoor kiezen dat alle dag- en weekbladen tegelijk bezorgd worden in twee weken, of u spreidt de ingangsdata van de dag- en weekbladen. De bezorging gaat altijd in op een maandag (m.u.v. weekbladen, deze worden een keer per week op donderdag of vrijdag bezorgd). Aanvragen van de bezorgdienst kan tot één week voor de gewenste ingangsdatum.

1b Bezorgdienst voor leerlingen

De bezorgdienst is er ook voor uw leerlingen. Zij ontvangen dan één titel gedurende twee weken. U dient dit voor uw leerlingen aan te vragen door de adressen van de leerlingen te uploaden op de site van de nieuwsservice. U kunt vervolgens aangeven welke dag- of weekbladen zij willen ontvangen en voor welke periode. De adressen van de leerlingen worden uiteraard uitsluitend gebruikt voor de bezorging van de aangevraagde nieuwstitels

2. Toegang tot online archieven: bij veel nieuwsmedia wordt er geld gevraagd wanneer u sommige artikelen (verder) wilt lezen. Via deze dienst bieden de bladen, wederom voor twee weken, gratis toegang aan scholen en hun leerlingen.

3. Nieuwsmediaportal: dit is een gebundeld overzicht van alle aangesloten nieuwstitels, inclusief apps en social media accounts.

2. INHOUD LESPAKKET

Het lespakket NieuwsMakers bevat verschillende onderdelen.

- Algemene handleiding
- Informatie voor de ouders
- Lessen NieuwsMakers
- Werkbladen voor de leerlingen
- Draaiboek presentatie
- Toolkit
- Online Nieuwstool
- Drie video's met als onderwerpen: introductie NieuwsMakers, introductie Journalistiek en Cultureel burgerschap

Informatie voor ouders

In de brief aan de ouders is te lezen wat het NieuwsMakers lespakket globaal behelst. Uiteraard wordt er ook verteld dat er een presentatie op komst is,

waar zij door middel van een nieuwsbericht van op de hoogte zullen worden gesteld.

Lessen NieuwsMakers

Het NieuwsMakers lespakket bestaat uit tien lessen van vijftig minuten. Deze lessen kunnen als enkel uur of als blokken gegeven worden. NieuwsMakers kan worden opgedeeld in drie fases.

Informereren & Analyseren

De leerlingen krijgen informatie over het hele journalistieke proces dat wordt doorlopen wanneer je een nieuwsitem produceert. Ze leren hoe je een onderwerp kiest, aan wat voor nieuwscriteria een item moet voldoen, aan welke journalistieke regels je gebonden bent en hoe je een interview op de juiste wijze afneemt. Deze informatie krijgen de leerlingen via de Toolkit en werkbladen, maar het is zeker ook informatie die ze vergaren door zelf te analyseren. Met gerichte opdrachten onderzoeken de leerlingen hoe nieuwswaardig bepaalde items zijn, of de noodzakelijke W's en de H (wie, wat, wanneer, waar, waarom en hoe) zijn terug te vinden en of de journalistieke regels in acht zijn genomen. Door deze analyses zijn de leerlingen actief bezig met (het proces van) nieuws maken en wordt een kritische kijk ontwikkeld op het produceren ervan.

Maken & Selecteren

De leerlingen gaan - onder begeleiding - op pad om nieuws te vergaren. Er zijn vijf soorten nieuwsitems die in groepjes van twee of drie kinderen gemaakt zullen worden, te weten: het nieuwsbericht, de column, het betoog, de fotoreportage en de nieuwsvideo. De leerlingen zullen dus zelf interviews doen, foto's en films maken en komen met al dit materiaal terug naar school. Nadat het nieuws 'gemaakt' is, is het tijd om te selecteren. De leerlingen bekijken de informatie kritisch: wat is informatie die ze nodig hebben en wat is informatie die overbodig is? Ze selecteren het nieuws en maken het nieuwsitem.

Reflecteren & Evalueren

De leerlingen presenteren hun nieuwsitems aan elkaar en er wordt feedback geformuleerd. De groepjes gaan met elkaar in gesprek en passen hun nieuwsitems eventueel aan. Na de laatste aanpassingen, wordt er klassikaal geëvalueerd. De leerlingen horen van elkaar hoe zij het proces hebben ervaren, wat ze hebben geleerd en hoe zij hun rol als culturele burger hebben ervaren.

Werkbladen leerlingen

Bij elke les hoort een werkblad voor de leerlingen, dat zelfstandig of in groepjes gemaakt wordt. Er staan analytische opdrachten in, lees- en kijkopdrachten, maar ook heel praktische opdrachten. Belangrijk is dat nieuws toegankelijk is tijdens het maken van de opdrachten, dat kan door middel van de Nieuwsservice. Leerlingen zullen vaak een nieuwsitem moeten zoeken en bekijken.

Draaiboek presentatie

In het draaiboek van de presentatie is te zien hoe u de ouders op een overzichtelijke en leuke wijze kunt ontvangen. Stap voor stap is te lezen hoe u deze presentatie organiseert.

Toolkit

De Toolkit is een tekstueel hulpmiddel voor de leerlingen, waarin verschillende begrippen worden uitgelegd die ze nodig hebben bij het produceren van nieuwsitems. Cultureel burgerschap, algemeen burgerschap, betrouwbaarheid van bronnen, de functie van media in de maatschappij, nieuwswaarde, journalistieke regels en de vijf W's en de H. Met deze theorie bij de hand, zullen de leerlingen in staat zijn hun eigen items kritisch te bekijken, maar ook de items van hun klasgenoten.

Drie video's

In de video's worden drie belangrijke begrippen uitgelegd. De eerste video gaat over de Nieuwstool: hierin is het proces dat de leerlingen de komende tijd aan zullen gaan, in beeld gevat. Leerlingen zien een klas nieuws zoeken, websites bekijken, mensen interviewen, nieuws selecteren en nieuws invoeren in de Nieuwstool. De tweede video is een introductie in de journalistiek. In de video is een kindreporter te zien die op verschillende nieuwsredacties (radio, tv-, internet-, en krantredacties) rondloopt. Duidelijk wordt dat, ongeacht welke soort journalistiek je bedrijft, het journalistieke proces op dezelfde wijze wordt doorlopen. Het gaat uiteindelijk om de inhoud. De derde video gaat over cultureel burgerschap en de rol van de journalist als cultureel burger.

3. LESSEN

Hieronder een overzicht van de lessen. Bij de lessen waar een * bij staat, zult u gebruikmaken van de Nieuwsservice.

Les 1. Verschillende soorten nieuws*

Introductie	video 'NieuwsMakers' en woordweb	klassikaal
Kern	nieuwsitems zoeken	groepjes
Afsluiting	werkblad 'Verschillende soorten nieuw en huiswerk meedelen	individueel/groepjes

Les 2. Journalistieke regels*

Introductie	gesprek: wie bepaalt wat nieuws is?	klassikaal
Kern	video 'Introductie journalistiek' en Toolkit lezen	klassikaal/individueel
Afsluiting	werkblad 'Journalistieke regels' en huiswerk meedelen	klassikaal

Les 3. Cultureel burgerschap*

Introductie	video 'cultureel burgerschap'	klassikaal
Kern	gesprek over bronnen	klassikaal/individueel
Afsluiting	werkblad 'Cultureel burgerschap' en huiswerk meedelen	klassikaal

Les 4. Nieuwsproductie samenstellen*

Introductie	introduceren nieuwsitems	klassikaal
Kern	werkbladen 'Nieuwsbericht', 'Betoog' 'Column', 'Nieuwsvideo', 'Fotoreportage'	groepjes
Afsluiting	uitleg redactievergadering en huiswerk meedelen	klassikaal

Les 5. Redactievergadering

Introductie	presentatie volgorde bepalen en groepjes aan elkaar koppelen	klassikaal
Kern	presentatie van de nieuwsitems	klassikaal/individueel
Afsluiting	huiswerk meedelen	

Les 6. Interviewtechnieken

Introductie	gesprek: wat zijn goede vragen?	klassikaal
Kern	werkblad 'Interviewtechnieken'	klassikaal/in duo's
Afsluiting	gesprek: hoe vond je het om te interviewen?	klassikaal

Les 7. Op pad gaan

Introductie	gesprek: hoe gedraag je je op pad?	klassikaal
Kern	werkblad 'Op pad gaan'	klassikaal/groepjes
Afsluiting	gesprek: hoe heb je het ervaren?	klassikaal

Les 8. Nieuwsselectie

Introductie	gesprek: hoe selecteer je nieuws?	klassikaal
Kern	werkblad 'Nieuwsselectie' en het maken van de nieuwsitems	groepjes
Afsluiting	maken afspraak met leraar	groepjes

Les 9. Reflecteren en controleren

Introductie	gesprek: wat zou een hoofdredacteur nu doen?	klassikaal
Kern	werkblad 'Reflecteren en controleren'	groepjes
Afsluiting	huiswerk meedelen	groepjes

Les 10. Presenteren en publiceren

Introductie	uitleg volgorde presentaties	klassikaal
Kern	presentatie nieuwsitems	klassikaal/groepjes
Afsluiting	aansporen publicatie nieuwsitems	klassikaal

Opdrachten behorend bij de presentatie

De opdrachten die horen bij de presentatie zijn opdrachten die u de leerlingen zelfstandig kunt laten uitvoeren. De leerlingen maken een betoog (twee leerlingen), een column (twee leerlingen) en een nieuwsbericht (twee leerlingen) die nodig zijn voor de presentatie aan de ouders. Idealiter geeft u de leerlingen een ander nieuwsitem dan ze al hebben gemaakt tijdens het lespakket.

Verdiepingsopdracht

De verdiepingsopdracht is een extra opdracht, die de leerlingen zelfstandig kunnen uitvoeren: de leerlingen gaan een reportage maken. Dat doen zij met een werkblad dat op dezelfde manier als de werkbladen van de andere nieuwsitems is opgebouwd. De leerlingen lezen een voorbeeld van een reportage, zoeken vervolgens voorbeelden in nieuwsmedia en bereiden tot slot zelf een reportage voor. De opdracht is geschikt voor een groepje van drie leerlingen.

Aanvullende opdrachten

De aanvullende opdrachten zijn suggesties voor opdrachten om het lespakket mee uit te breiden of om los van het lespakket te doen, zodat u zorgt dat de leerlingen - ook wanneer zij niet met NieuwsMakers aan het werk zijn - betrokken blijven bij het nieuws. Het gaat hier om de opdrachten Raad het nieuws, de Nieuws Quiz, Het nieuws bespreken en Het Vrolijk Nieuws Journaal.

4. TOELICHTING OP DE WERKVORMEN

Elke les kent bepaalde werkvormen. Hieronder worden de verschillende werkvormen kort besproken.

Woordweb

Door middel van een woordweb gaat u met leerlingen associëren over een bepaald onderwerp. Het zogenoemde spinwoord geeft weer waar u dieper op in wilt gaan. Doelen van het woordweb zijn de leerlingen aan het denken zetten en hen enthousiasmeren voor het onderwerp.

Video

De video geeft meer informatie over een bepaald onderwerp. Deze informatieve video wordt ondersteund door een voice-over, zodat de leerlingen toelichting krijgen op de beelden.

Werkblad

Bij elke les is een werkblad toegevoegd. Bij de meeste werkbladen geven leerlingen antwoorden op vragen, vullen zij een schema in of krijgen ze de opdracht een nieuwsitem te zoeken en hier actief mee aan de slag te gaan. Op de werkbladen staan vaak weetjes die handig zijn voor deze journalisten in spe.

De werkbladen die horen bij les 4 zijn anders dan de rest van de werkbladen in het NieuwsMakers lespakket. Elk groepje van twee of drie kinderen krijgt hier namelijk een werkblad, corresponderend met het nieuwsitem dat zij gaan maken. Ze kunnen de werkbladen het betoog, de column, de nieuwsvideo, de fotoreportage of het nieuwsbericht krijgen. In deze werkbladen zien de leerlingen een voorbeeld van het nieuwsitem. Vervolgens krijgen ze de opdracht om in de nieuwsmedia nog een voorbeeld van dit item te zoeken en tot slot maken ze een 'Plan van Aanpak' voor hun eigen versie van dit nieuwsitem.

Presentatie nieuwsitems

In deze werkvorm laten de groepjes zien wat hun Plan van Aanpak is en wat hun nieuwsitem is (geworden). Het is een klassikale les waar aandacht voor elkaar een vereiste is.

Gesprek

In de afsluiting staat een presentatie van hetgeen geleerd is centraal. Resultaten en bevindingen worden mondeling weergegeven. De werkvorm heeft als doel stil te staan bij de gemaakte opdrachten en ervaringen te delen. Tevens kan een gesprek het uitgangspunt zijn voor een discussie.

Feedback uitwisselen

Tweemaal staat de werkvorm Feedback uitwisselen op het programma. Het is de bedoeling dat de leerlingen in groepjes kritisch naar elkaars nieuwsitems kijken met behulp van de Toolkit en eventuele checklists.

5. AANSLUITING BIJ DE KERNDOELEN

Het lespakket NieuwsMakers sluit aan bij de kerndoelen van de leerlijnen:

- Nederlands
- Maatschappijleer

en sluit, zoals eerder gelezen, aan op verschillende competenties van Mediawijsheid en de domeinen democratie, participatie en identiteit van het Burgerschapsonderwijs.

Nederlands

1. De leerling leert zich mondeling en schriftelijk begrijpelijk uit te drukken.
2. De leerling leert zich te houden aan conventies (spelling, grammaticaal correcte zinnen, woordgebruik) en leert het belang van die conventies te zien.
3. De leerling leert strategieën te gebruiken voor het uitbreiden van zijn woordenschat.
4. De leerling leert strategieën te gebruiken bij het verwerven van informatie uitgesproken en geschreven teksten.
5. De leerling leert in schriftelijke en digitale bronnen informatie te zoeken, te ordenen en te beoordelen op waarde voor hemzelf en anderen.
6. De leerling leert deel te nemen aan overleg, planning, discussie in een groep.
7. De leerling leert een mondelinge presentatie te geven.
8. De leerling leert verhalen, gedichten en informatieve teksten te lezen die aan zijn belangstelling tegemoet komen en zijn belevingswereld uitbreiden.

9. De leerling leert taalactiviteiten (spreken, luisteren, schrijven en lezen) planmatig voor te bereiden en uit te voeren.

10. De leerling leert te reflecteren op de manier waarop hij zijn taalactiviteiten uitvoert en leert, op grond daarvan en van reacties van anderen, conclusies te trekken voor het uitvoeren van nieuwe taalactiviteiten.

Maatschappijleer

Cultuur, levensbeschouwing en identiteit

43. De leerling leert over overeenkomsten, verschillen en veranderingen in cultuur en levensbeschouwing in Nederland, leert eigen en andermans leefwijze daarmee in verband te brengen, en leert de betekenis voor de samenleving te zien van respect voor elkaars opvattingen.

Werk, welzijn en welvaart

42. De leerling leert in eigen ervaringen en in de eigen omgeving effecten te herkennen van keuzes op het gebied van werk en zorg, wonen en recreëren, consumeren en budgetteren, verkeer en milieu.

46. De leerling leert over de verdeling van welvaart en armoede over de wereld, hij leert de betekenis daarvan te zien voor de bevolking en het milieu en relaties te leggen met het (eigen) leven in Nederland

Macht, gezag en bestuur

44. De leerling leert op hoofdlijnen hoe het Nederlandse politieke bestel als democratie functioneert en leert zien hoe mensen op verschillende manieren bij politieke processen betrokken zijn.

47. De leerling leert actuele spanningen, conflicten en oorlogen in de wereld te plaatsen tegen hun achtergrond en leert daarbij de doorwerken ervan op individuen en de samenleving (nationaal, Europees en internationaal), de grote onderlinge afhankelijkheid van de wereld, het belang van mensenrechten en de betekenis van internationale samenwerking zien.

Burgerschap

Domein democratie

- Kennis over de democratische rechtstaat en politieke besluitvorming.
- Kennis over democratisch handelen.
- Kennis over maatschappelijke basiswaarden.
- Bewustzijn dat bij samenleven in een democratie niet alleen wettelijk vastgelegde vrijheden en rechten horen maar ook het leven met plichten en dilemma's.
- Bewustzijn dat een democratie zich doorlopend in een proces van verandering bevindt.

Domein participatie

- Kennis over de basiswaarden en mogelijkheden voor inspraak.
- Ontwikkeling van houding en vaardigheden die nodig zijn om op school en in de samenleving actief mee te kunnen doen.

Domein identiteit

- Verkennen van de eigen identiteit: voor welke (levensbeschouwelijke) waarden sta ik en hoe maak ik die waar?
- Bereid zijn om je te verdiepen in andere culturen, opvattingen en gewoonten zonder de eigen identiteit uit het oog te verliezen.

Mediawijsheid (mediawijzer.net)

B1. Inzicht hebben in de medialisering van de samenleving.

B2. Begrijpen hoe media gemaakt worden.

B3. Zien hoe media de wereld kleuren.

C1. Informatie vinden en verwerken.

C2. Content creëren.

S2. Doelen realiseren met media.